

”Svensk”
BRANDKÄRSTIDNING
 FACKORGAN FÖR SVERIGES BRANDKÄRER

N:o 10

A.-B. Centraltryckeriet
Örebro 1914

Okt. 1914

Äges af:
**Svenska Brandmänna-
 Förbundet**

Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:

ARV. W. SVENSSON
 ÖREBRO
 Telefon 26

Prenumerationspris:
 Kr 2 75 för år. Lösn. 25 öre

Annonspriser:
 I texten 1 kr., 4 ändra platser
 70 öre pr cm. och spalt

Två veteraner som afgå.

Efter 30-årig tjänst i Göteborg.

H. P. Hansson.

J. A. Wallin.

Göteborgs brandkår har nyligen förlorat två af sina i tjänst äldste veteraner, föreståndaren för Olskrokens station, brandmästaren H. P. Hansson,

och brandmästaren vid huvudstationen J. A. Wallin. Brandmästare Hansson, som vid 59 års ålder nu afgått, har tjänstgjort vid stadens brandkår

sedan 1882. Efter tjänst som brandförman i Majorna blef han brandmästare i Olskroken, då denna station togs i bruk.

Hr Hansson har under sin långvariga tjänst gjort sig känd som en vaksam och pliktrogen vårdare öfver de östra stadsdelarnes välfärd ur brandsynpunkt. Då på öfverbrandmästare Blomgrens i Göteborg initiativ ett brandmuseum, det första i sitt slag i vårt land, grundlades här, blef brandmästare Hansson dess förste föreståndare, och under hans vård blefvo samlingarne både väl tillvaratagna och utökade. Hr Hansson har med intresse ägnat sig åt denna uppgift, och det var för besökaren på museet särdeles underhållande att höra hans skildringar af brandväsendet förr i tiden, "då Majorna icke hörde till sta'n".

Ett uttalande af en af de afgangne.

Brandmästare Wallin, som kan se tillbaka på en 31-årig verksamhet, har företrädesvis tjänstgjort vid hufvudstationen och är sålunda väl förtrogen med brandkårens utveckling under de senaste trettio åren.

Vid ett samtal med hr Vallin framhöll denne att brandkåren för 30 år sedan långt ifrån motsvarade de kraf, som numera uppställas på brandväsendet. Då fanns det 23 man och 2 tornväktare, medan antalet ordinarie nummer vid brandkåren nu uppgår till ett 80-tal. På den tiden låg hufvudstationen vid Gustaf Adolfs torg och i Haga fanns vid Ö. Skansgatan en mindre afdelning.

Först då löjtnant, sedermera kapten E. Tegnér, år 1891 blef chef började det hittills icke alltför väl utrustade brandväsendet att utvecklas i tidsenligt riktning. Brandkåren gick en ny ära till mötes under hans chefs tid, hvarvid vårt eldsläckningsväsende så småningom utvecklades till att bli synnerligen tidsenligt organiseradt och effektivt. Under de många och svåra eldsvådor, som på kapten Tegnérs tid härejade i olika delar af staden, blef denne också i tillfälle att visa hvad en välordnad och välutrustad brandkår betydde. För närvarande vore vårt brandväsende — det ville hr Wallin bestämdt förklara — i yppersta skick, och de nyförvärf, som på sista tiden gjorts, tydde också på att man på bästa sätt ville följa med krafvet på stärkandet af brandredskapen med ännu effektivare och snabbare medel än den gamla generationens män haft i sin tjänst.

I de afgangnes ställe ha till brandmästare förordnats brandförmännen C. F. Borgström och J. S. Tengstrand, och till brandförmän ha befordrats brandkarlarne C. S. Johansson och J. Ivarsson.

Grufbrand.

En bland de svåraste olyckor och hemsökelser som grufvornas folk äro utsatta för är otvivelaktigt en eldsvåda i grufvan.

En sådan kan uppstå till följd af en explosion, men förorsakas än genom ovarsamt handterande med eld och ljus, än till följd af den starka hetta, som uppstår vid lifligare kemiska processer, såsom då svafvelkis ingår förening med luftens syre eller då kol af en liknande anledning själf-antändes.

Det behöfves i senaste tallet endast, att en mängd kolstybb blifvit kvarlemnadt i någon redan utbruten del i grufvan för att denna under vissa förhållanden skall kunna börja glimma och att elden derifrån ledes vidare. En sådan grufbrand i en kolgruva kan understundom antaga alldeles oerhördt stora dimensioner och pågå under otroligt lång tid.

Så hafva stenkolsslötsarne vid Königshütte och Zobersche i Öfre Schlesien varit hemsökta af långvariga eldsvådor, som pågått i det fördolda men gifvit sig tillkänna genom att heta ångor trängt fram genom sprickor i de öfverliggande berg- och jordlagren.

Hettan har här varit så öfvermåttan stor, att hela bäcker, som दिलेदts för att släcka branden, så godt som ögonblickligen förvandlats till ånga, när vattnet kommit i beröring med de glödande kolen.

Ännu märkligare var en grufbrand, som rasade i en mycket värdefull stenkolsslöts vid Niederplanitz i närheten af staden Zwickau, Sachsen. Den utbröt år 1641 och rasade ännu i midten af förra århundradet, hade alltså då pågått i omkring 200 år. Man gjorde gång på gång försök att släcka branden genom att ifylla det till eldhärden ledande schaktet eller genom att anlägga underjordiska vattendammar, men allt var fåfängt. Branden grep allt vidare omkring sig och hade på den sista tiden nått ned till ett djup af 60 å 70 meter.

Det är kol till flere millioner värde som härigenom gått förloradt.

Någon fara för den omkringliggande trakten medförde dock icke branden. Den gaf sig endast tillkänna genom att marken antog en högre temperatur, så att ingen snö blef kvarliggande om vintern samt genom att här och hvar än skönjbara, än osynliga ångor och dunster uppstejo ur jorden, hvilka ibland hade en om klor påminnande lukt.

Steg man deremot ned ett helt litet stycke i schaktet, var värmen redan der så hög, att man för att koka ett ägg endast behöfde lägga in det i mullen. Det kan måhända vara af intresse att

höra, på hvilket originellt sätt man gjorde sig den underjordiska värmekällan till godo.

En kemist och industriidkare vid namn Geitner gaf uppslaget härtill, i det han år 1837 på stället anlade trädgårdar och drilhus för odlande af tropiska växter. Företaget lyckades godt och det af honom gifna förödmötet följdes snart af många andra, men redan efter ett par årtionden började värmen aftaga, och der palmer förr vaxade sina solfjäderliknande blad, ligger nu om vintarne meterdjup snö.

På grund af den tid, hvarunder den pågått, är en grutbrand vid Dudweiler i bayerska Pfalz ännu märkvärdigare. Man tror sig nämligen hafva skäl att antaga, att den rasat i många hundra, ja kanske till och med i tusentals år.

Här är det en 4 meter tjock kolfliots, som brinner. Röken stiger upp som ur vulkan ur det brinnande berget, och ur sprickorna i det samma framtränga ångor, som innehålla sublimerat svafvel, salmiak och andra ämnen. Den öfver eldhärden liggande skifferleran har bränts så att den antagit en röd färg, och genom kemiska processer hafva bildats svafvelsyrad lerjord och vitriol, som af ortsbefolkningen en tid användes till framställning af alun och järnvitriol.

Äfven i Staffordshire, England, har man begagnat sig af värmen från ett under jorden brinnande stenkolslager till anläggande af drifhus och trädgårdar.

Då som ofvan är sagdt en sådan brand i jorden säkerligen ofast uppstår genom sjelfantändning af stenkol eller svafvelkis, kan det icke väcka förvåning då man hör, att elden har åstadkommit dylika förödelse nästan i alla trakter, der stenkolslager utgått i dagen. Vittnesbörd derom bäres af de mer eller mindre rödbrända lerskiffer- eller sandstenslager, som man här och var anträffar såväl i Europa som i andra världsdelar.

Den i visst afseende märkligaste stenkolsbranden på jorden, är den, som sedan urminnes tider rasar vid Surachanah i närheten af Baku. Här finnas tvänne stenkolsflötsar, den ena liggande ofvanpå den andra, och det är den nedre, som genom sjelfantändning råkat i brand. Genom den här af uppkomna hettan har den öfre flötsen kommit att ligga som i en jättestor retort, som öfvertäckes af sand- och kalksten, och ur de i retorten befintliga kolen afdestilleras dels nafta, en mycket flyktig, ljusgul eller färglös, lättantändlig vätska, bestående af kol och väte, samt dels kolvätegas.

Tillvaron af denna senare gas, som genom sprickor i berget tränger upp till jordytan, har dels gifvit upphof till en icke obetydande industri och dels kommit att ingå som ett moment i den religiösa öfvertygelsens tjänst.

Kanske några ord om det senare kan intressera.

Parserna, de ännu återstående anhängarne af den af Zoroaster stiftade iranska (persiska) nationalreligionen, ägna elden en gudomlig dyrkan, hvarför de också benämnas eldsdyrkare. Med hvilken dyrkan de betrakta detta element visar sig t. ex. deraf, att de icke utan trängande nödvändighet blåsa ut ett ljus, aldrig röka tobak och i allmänhet icke umgås lättsinnigt med elden.

Intet under då, att de i Surachanah skulle se ett synnerligen heligt ställe, af naturen sjelf ätt dem beredt till utförande af deras religiösa ceremonier.

Här utströmmar sedan urminnes tider utan afbrott en gas, som ger upphof åt "en evig eld" och de hafva därför här uppfört ett storartat tempel eller kloster, Ateschaga, till hvars eldtorn gassen ledes genom rör och der den heliga lågan aldrig släckes.

Men jämte det att parserna varit berömda för sin stränga religiositet och sedliga renhet, hafva de också förstätt att bruka denna världen som få andra nationaliteter.

Här, vid Kaspiska havets strand, lanns eld mer än nog för tillgodoseende af deras religiösa behof, den borde också kunna utnyttjas till vinnande af timpliga, praktiska ändamål.

Till en början gjorde de ett det enklaste bruk af elden. Omkring de sprickor i berget, hvarur en större mängd gas utströmmade, staplade de upp högar af den i trakten förekommande kalkstenen, antände gasen och förvandlade genom den härvid utvecklade starka hettan den kolsyrade kalken till kaustik eller osläckt kalk.

Med tiden fingo dock parserna större tekniska kunskaper och kommo underfund med, att de evigt flödande eldkällor, som här för intet stodo dem till buds borde kunna utnyttjas på ett ekonomiskt mer vinstgifvande sätt.

Till följd här af har under senare tider en mängd industriella anläggningar uppstått i trakten, under hvilkas ångpannor elden underhålles uteslutande genom den i rör tillädda gasen.

Och i det bränslets billighet ökat parsernas välstånd, hafva de öppet gifvit tillkänna sin belåtenhet med att på detta sätt dyrka både Gud och mammon.

Uppstår brand i en stenkolsgrufva, gäller det naturligtvis såsom vid hvarje annan eldsväda att genast energiskt ingripa för att släcka den. Om det icke lyckas att släcka de upphettade massorna genom påsprutning af vatten samt utrifning och bortskaffandet af kolen, måste man försöka att kväfva branden genom att medels tjocka murar s. k. brandväggar afsprätta tillrädet af luft.

Har branden i större omfång gripit omkring sig, återstår stundom ingenting annat än att kringgå hela brandstället med en stoll och afsiånga

det på andra sidan genom en kretsformig, lufttät mur. Alla dessa arbeten äro merendels mycket svåra på grund af den stora hetten, och ibland också lifsfarliga till följd af de ytterst giftiga gaser, som alstras genom branden.

Och då tillika en grufvbrand äfven medför en stor ekonomisk förlust, låter en omsorgsfull grufledning alltid sig angeläget vara att såvidt i mänsklig förmåga står, i tid vidtagna de åtgärder, som betrygga mot utbrott af eld.

I grufvor der man icke behöfver befara några olyckor på grund af explosiva gaser, användes rätt ofta torrvedsfacklor till belysning och förr äfven talgljus. Vanligast är dock att grufarbetaren har till sitt förfogande en lampa med gasolja, fotogen eller rofolja som bränsleämne. Merendels brukar lampan vara gjord af förtenat järnbleck eller messingsplåt, och öfver brännaren som kan vara antingen rund eller platt, begagnas icke något glas.

Här och var förekomma också lampor af smidt järn bl. a. vid Ämmebergs zinkgrufvor. Bland alla lampmodeller som finnas inom grufvärlden har också den elektriska lampen vunnit insteg dock mest som stationär, ty som arbetslampan lämpar den sig ej på grund af arbetarens hindrade rörelseförmåga.

Idealet är nog akkumulatorlampan men denna ställer sig ej blott för dyr utan äfven för tung.

När en gång dessa lampor kunna göras lättare och billigare är nog ett stort steg taget framåt att förebygga grufvbrand till följd af belysningsanordningarne.

A. E. G.

På eldsläckning vid Spannarboda.

Bland de stora skogseldar som i sommar härjat våra skogar intager nog Spannarbodabranden första plats i det att omkring 6,000 tunnland skog der blefvo härjade af elden. På grund af den långa torkan voro alla mossar, kärr och diken alldeles uttorkade, så att brist på vatten i hög grad försvårade släckningsarbetet.

Att vid skogseldar i allmänhet, vatten ej något vidare kan komma in fråga, är ju sant, men ändå värre är det, när som i sommar varit fallet, allting var genomtorr.

Sedan branden, tack vare militärens hjälp, något så när ansågs begränsad, återstod en väldig eftersläckning i torfmossar och kolbottnar. Med anledning häraf begärdes hjälp från Stockholms brandkår, hvilken den 28 juli utsände två

ängsprutor och 2,000 meter slang. För sprutornas skötande beordrades från brandkåren tre man och från statens jernvägar 6 man samtliga under befäl af en brandmästare från Stockholms brandkår. Framkomsten till Spannarboda skedde den 29 juli och samma dag transporterades sprutorna till Norrsjön, omkring 14 km. norrut från Spannarboda der de först placerades. På grund af det vidsträckt området rekvirerades från Stockholm ytterligare 1,000 mtr slang. Hvarje spruta arbetade med en slangledning varierande mellan 1,000 och 1,500 mtr och ett tryck mellan 3 och 8 kg.

Den ena sprutan arbetade i 441 timmar och den andra i 407 timmar. I sanning en vacker prestation.

Vid fyra olika platser voro sprutorna uppställda, nämligen: Norrsjön, Iskarboda, Grönbo och Öfre forsen. Släckningen af mossarne tog lång tid i anspråk och arbetet dermed var mycket besvärligt. På en del platser hade elden trängt ända till 1½ mtr ned till den under befintliga lerbotten. För att släcka denna eld måste gräfnig och en grundlig genomspolning företagas, innan man kunde vara säker på att elden ej änyo skulle utbreda sig i mossen. Kolbottnarne voro också besvärliga att få bukt med. När besprutning på en dylik botten försiggått så länge att vattnet stod flera tum högt, det förmligen kokade som i en jättegröta, och stack man ned en stör eller dylikt uppstod en meterhög pelare af aska; det hela verkade nästan som en vulkan i miniatyr.

Att ängsprutorna gjorde ett särdeles godt arbete, är nog odisputabelt, ty utan deras hjälp hade det nog dröjt åtskilligt längre tid innan elden blifvit dämpad, än hvad nu blef förhållandet. För att få elden fullkomligt släckt på hela det stora området fordras en fullständig rotblöta, ty enligt meddelande upptäcktes så sent som i förra veckan eld under trädröterna, hvilken eld i månader legat och pyrt.

De af elden härjade träden komma att användas till ved och kolved, ty till timmer duger näppeligen inget. Det hela blifver i alla fall en stor nationalförlust.

A. F.

Vid en eldsvåda som för en tid sedan utbröt i Eittarp upptäckte man till sin förvåning att Genarps frivilliga brandkårs spruta icke ville fungera. Man skrufvade och undrade och undrade och skrufvade igen och slutligen upptäckte man ett rättbo i slangen. När man ändtligen kom i gång var en dyrbar tid förlorad och en loge som möjligen kunnat räddas var ohjälpligt förlorad.

Huru ofta har Genarps frivilliga brandkårs öfningar?

Henrikssons prisbelönta Benzinmotorsprutor

försäljas genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPS-AFFÄREN
E. BERGSTRÖM & Co. STOCKHOLM K.

Telegramadress: "Ideal".

Rikstelefon 2258

Henrikssons Brandsläckare RAPID & PUMP-RAPID

samt Brandsläckaren n:o 76, modell 1914, 12 liter. Ny för året.

Samtliga godkända af Tarifföreningen.

Försäljas genom

HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

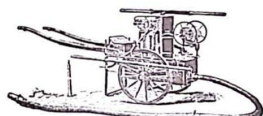
Rikstelefon 5799.

Pump-Rapid

N:o 76

Telegraf-adr.:
Sprutbolaget

HENRIKSSONS prisbelönta Handkraftsprutor

försäljas genom

Hrr. Järn- & Redskapshandlare

samt i parti från fabriken.

Rikstelefon
6 053

A.-B. S. HENRIKSSONS Sprutfabrik,
och Mekaniska Verkstad. STOCKHOLM 4.

Hvad en brandman vid utöf- vandet af sin tjenst bör veta om byggnadskonstruktioner.

(Föredrag vid första bayerska kursen för utbildandet af brandmän, bearbetadt efter svenska förhållandet.)

Hvarje brandman, befäl som menige man, bör hafva en viss kännedom om byggnadskonstruktioner, nödvändig icke blott för ett rationellt släckningsarbete utan äfven för sin egen säkerhet. I brandtjensten fordras ofta att brandmannen hastigt skall kunna göra klart för sig, hvilken byggnadsdel i följd af sin konstruktion först är i behof af hjälp och hur denna kan på bästa sätt lämnas, om fara för ras eller sammanstörtning är för handen o. s. v. Därför bör hvarje brandman, särskild om han står i förmansställning, söka skaffa sig nöjaktigt kunskap om byggnadskonstruktioner.

Efter det slags materiel, af hvilket byggnadskonstruktionerna äro framställda skiljer man mellan: stenkonstruktioner, träkonstruktioner, metallkonstruktioner och blandade byggnadskonstruktioner.

Af stenkonstruktioner må först nämnas *murar* och *pelare*.

Murverket uti grund och väggar kallas *stående*, det uti bjelklag och tak *liggande murverk*. Det stående murverket indelas uti grundmurar, sockelmurar och väggmurar. De sistnämnda äro antingen ytter- eller innermurar. Den innermur, som går i busets längdriktning kallas hjärtmur, de öfriga skiljemurar.

Med *brandmur* förstår man en mur utan öppningar, afsedd att brandfritt skilja två byggnader åt eller en större byggnad i flera delar. Brandmuren bör vara massiv, minst en tegelsten tjock och räcka upp öfver taket samt täckas med brandsäkert materiel.

Murarnes tjocklek är angifven i resp. städers byggnadsordningar; af största betydelse för brandmannen är deras stabilitet. Denna ökas af pelare och tvärskiljemurar samt af bjelkar, när de äro omsorgsfullt förankrade. Stabiliteten minskas vid vid användandet af dåligt materiel och vid eldsvåda då bjelkarna bli genombrända, golf och bjelklar störta ned eller då icke isolerade järnbjelkar utvidga sig.

Det är alltså nödvändigt att under släckning vara försiktig och icke onödigtvis uppehålla sig

vid eller placera sprutor och redskap i närheten af murar, hvilkas stabilitet det kan vara tvifvel om.

Pelare kallas en stående mur som har jämförelsevis stor höjd och ringa längd i förhållande till bredden och fristående eller som framsprång från en mur, tjänar till att bära eller stöjda.

Tjänar en pelare till att gifva muren större stabilitet mot sidtryck kallas den stråpelare.

Af stenkonstruktioner märkas vidare *skorstenar*. Dessa äro antingen stigbara, minst 25×38 cm. eller uppdelade i ett antal mindre rör eller pipor minst 14×14 cm. Skorstenar skola uppmuras i goda förband på fast, eldsäker grund och utan andra öppningar än de, som äro nödvändiga för upptagande af rören från de olika eldstäderna; de föras upp öfver taket och stöjdas i våningarna af skiljemurarne, af hvilka de i regel ugöra en del. Där skorstenarne gå igenom bjelklag och tak, göras utdragningar, vanligen på half-sten som utfylla mellanrummet till träverket.

De skorstenar, som äro uppförda efter byggnadsordningarnas mycket detaljerade föreskrifter äro sällan farliga, däremot träffar man i äldre byggnader ofta på skorstenar, hvilka under en eldsvåda kunna bli synnerligen vådliga för brandmännen. Här må särskildt framhållas de skorstensmurar, som hvilat på träbjelkar och de, hvilka hafva långa, liggande drägningar, understödda af träkonstruktioner.

En skorsten borde alltid uppdragas så lodrätt som möjligt. Herrar arkitekter, äfven i våra dagar, bryta dock rätt ofta mot denna regel. Utifrån kan man icke iakttaga faran, därför bör man under en eldsvåda alltid hafva ögonen på skorstenmurarna.

Vidare ha vi *hvalf* och *stärkringar*. Hvalfvet bildas af stenar af sådan form och så lagda, att de genom sin inbördes spänning uppbära hvarandra. Benämningen hvalf användes dock i allmänhet endast för sådana murkonstruktioner, som öfvertäcka rum. När hvalfvet blott täcker öppningen i en mur kallas det stärkring, hvalfring eller murring. De murar och andra byggnadsdelar, hvilka stöjda och uppbära stärkningen kallas dess vederlag och vederlagsmurar. Vederlagets begränsningsytan mot stärkningen, anfangsytan, måste vara afpassad efter ringens form.

De viktigaste hvalfformerna äro tunnvalf, stickvalf, klosterhvalf, krysshvalf, kupolhvalf och trathvalf.

Brandmannen må vara uppmärksam när han träffar på hvalf; utförda af godt materiel starka nog, bjuda de ju elden det största metastånd, men de kunna också, när underlaget är en eller annan orsak ger efter, t. ex. då takstolarna i en kyrka störta ned, blifva farliga för brandmannen.

(Forts.)

Dödsfall.

Brandkarlen vid Göteborgs brandkår *Joh. Vikt. Johansson* afled å Sahlgrenska sjukhuset den 3 sept. efter några månaders sjukdom. Dödsorsaken var ledgångsreumatism med flera tillstötande sjukdomar.

Johansson, som uppnådde en ålder af 25 år hade tjenstgjord till kåren sedan den 4 okt. 1910. Han hade under denna tid gjort sig känd som en pliktrogen och dugande brandman och var allmänt omtyckt av såväl befäl som kamrater.

Begrafningen ägde rum den 8 sept. å vestra begravningsplatsen och var högtidlig och stämningfull. Utanför hufvudbrandstationen voro brandkårens befäl och manskap uppställda i parad och gjorde honnör när liktåget passerade. Dessutom hade från kåren sändts en hedersvakt med till grafven. Denna åkte, iklädd paraduniform, i en af brandkårens vagnar närmast likvagnen.

Vid framkomsten till begravningsplatsen bars den rikt blomsterhöjda kistan till grafven af sex den aflidnes kamrater. Sedan t. f. vice brandchefen å kårens vägnar uttalat ett sista tack och farväl till den af döden så tidigt skördade unge brandmannen och en kamrat uppläst några för tillfället författade verser, var den stämningfulla akten slut. Bland den mängd af kransar, som sändts till bären märktes en från befäl och kamrater vid Göteborgs brandkår samt en från de extra brandkarlarne.

Frid öfver hans minne!

Ingen fast brandkår i Hudiksvall.

Hudiksvalls stadsfullmäktige beslöt på sammanträde den 14 d:s att på grund af de tryckta tiderna afslå den gjorda framställningen om införande af fast brandkår i staden. Förslaget, som varit under utredning ett par år, skulle genomförd draga en engångskostnad af cirka 18,000 kr. och en årsunderhållskostnad af cirka 12,000 kr. I händelse förslaget gått igenom hade brandsäkringsbolagen lofvat sänka premierna med 10 procent.

Gynna

Svensk Brandkårs-Tidnings annonsörer!

Förbundsangelägenheter.

Som i ett föregående nr af tidningen förekommer en artikel från ordf. i förbundet angående vårt årsmöte, så vill jag här föra fram några tankar i berörda sak.

Underteknad, som tillhör en lokalafdelning, af hvars medlemmar öfver hälften varit mobiliserade, inser allt för väl svårigheten utaf att i år kunna hålla något årsmöte.

Då mobiliseringen antagligen kommer att räcka ännu ganska länge och många brandmän säkerligen beröres af den, antingen själfva eller genom hindrad permission blifva urständsatta att företaga någon resa, anser jag att vårt förbundsmöte för i år bör inställas.

Skulle förhållandena inträda i ett mera lugnt skede till nästa år böra vi afhålla vårt möte som vanligt, i april månad.

En lättnad för kassan blifver det ju också, i det att i år ingen reseersättning till ombuden behöfver utgå, och att kassan behöfver litet "hvila", därom kan nog vår outtröttlige förbundskassör gifva besked.

På grund af de förhållanden som nu en tid varit rådande, har ju mångt och mycket blifvit lagt åt sidan, men vi skola hoppas att det kommande året bär mera lugn i sitt sköte.

Vårt arbete i förbundet behöfver i sanning en uppryckning, annars nog fara värdt att det "hela stelnar och stannar af". Det skall arbetas, ej blott vid våra årsmöten, utan äfven på tider mellan dessa.

Vi hafva så ofantligt många intressen att tillvarataga och vi böra tänka på den vackra grund som förbundet lagt för sitt arbete, nämligen: "att verka för höjande af brandmannens teoretiska och praktiska yrkesutbildning samt att väcka och befordra intresset för fack- och allmänbildning".

Vi måste försöka att på ett rätt sätt göra förbundet känt, att föra fram det vi vilja arbeta för, så att vi till sist kunna påvisa några positiva resultat.

Vårt yrke är af sådan natur, att genom ett säkrikt och målmedvetet arbete i vår sammanslutning skola vi få allas sympatier, såväl den enskildes som kommunernas, och vi kunna då mången gång äfven påräkna ett pekuniert stöd för vår sak.

Ett stort ansvar i ett sådant arbete hvilat i första hand på en organisations styrelse, enkanerligen dess ordförande, ty i dessas händer ligga gifvetvis ett förbunds framgång eller ej.

Dock ej endast på dessa styrelseledamöter, ty de måste också känna att de hafva som stöd de olika föreningarne landet rundt. Det är därför nödvändigt att det alltid finnes kontakt mellan de olika lokalafdelningarne och förbundsstyrelsen.

Alla frågor, uppslag och idéer afsedda att gagna vårt arbete skola dryftas, och ur dessa skall dragas det bästa möjliga till förbundets fromma och vårt yrkes utveckling.

Dessa rader som jag under de långa fritimmarne på min vaktjenstgöring ute vid hafsbandet nedskrifvit, hoppas jag rätt skola förstås af alla.

I den förhoppningen önskar jag att vi skola sammanträffa på vårt årsmöte i april till ett gagerikert arbete för vårt ädla yrke.

En mobiliserad brandman.

Frivilliga brandkårearna.

En skogssläckningskår.

Sveriges riksförbund af frivilliga brandkärer hade under lördagen och söndagen den 17 och 18 okt. anordnat en instruktionskurs i Teckomatorp, i hvilket ett 50-tal brandchefer och vice brandchefer i frivilliga brandkärer från hela landet deltog. Vid mötet företogs en rad praktiska öfningar samt höllos flera föredrag. I en resolution, som mötet fattade, framkastades tanken på bildandet af en skogssläckningskår nästa år såsom varande det bästa medlet för inskränkning af de skogseldar, som uppstå genom jernvägsdriften. De tjänstekostnader, som denna kår komme att draga, skulle föreningen bestrida och härom göra jernvägsstyrelsen ett anbud.

Från Utlandet.

Explosion i Lissabons elektricitetsverk.

I Lissabons gas- och elektricitetsverk har en explosion inträffat. En häftig eldsvåda uppstod, och inom kort spred sig elden till verkets alla byggnader. En mängd af elektricitetsverkets personal har begravts under spillrorna. Redan har man framdragit en massa förkolnade lik.

Man tror, att olyckan kräft inalles omkring 100 människolif. Flera af de omkomna äro personer, som tillfälligtvis passerat förbi byggnaden, just då explosionen inträffade. Äfven de kringliggande husen ha skadats.

Brandskydds- och eldsläcknings- väsendet i äldre och nyare tid.

Af professor Theodor Kellerbauer i Chemnitz.

(Forts.)

Tyskland gjorde i 18:de århundradet endast ringa framsteg i utvecklingen af sitt brandväsende. Mycket långsamt hemtade sig det olyckliga landet efter följderne af det 30-åriga kriget, och krigsfacklan flammade upp ånyo, så att det blef endast helt obetydlig tid till omhuldande af fredliga värf; men under alla dessa svåra förhållanden, visade sig dock då och då tendenser till bättre eldsläckningsförhållanden. Man började afvika från medeltidens massuppbåd till eldsläckningstjänst, ty denna tjänstgöring öfverläts mestadels på handverkare, särdeles murare, timmermän, skorstensfejare och smeder. Detta manskaf erhöill betalning för sina tjänster och blefvo äfven i handhafvandet af redskap, nödortfugt undervisade; dock voro deras prestationer ganska ringa och talrika, stora eldsvådor, hvilka till medio af 19:de århundradet, ödelade hela orter, intyga på drastiskt sätt, de ringa verkningar dåvarande eldskyddsanordningar medförde. Till en bedröflig ryktbarhet blef den stora eldsvådan i Hamburg år 1842, då 1,749 hus och 50 människor blefvo lägrorna rof, och dock innehade Hamburg eldsläckningsanstalter, hvilka då för tiden, med afseende på organisation, antal och duglighet, både hvåd redskap som manskaf beträffar, gällde såsom ett mönster i Tyskland.

Ett viktigt framsteg var stationering af brandkårsafdelningar på olika ställen i de större städerna, hvarmed början gjordes här och där under loppet af det 18:de århundradet. Å mindre orter, och särskildt å landet, hade man i allmänhet hvarken brandanmälningsställen, ännu mindre brandmanskaf, som förtjänade detta namn. Ofta t. o. m. fanns ingen spruta eller den till hands varande, var genom årlång hvila, icke i stånd att funktionera. Helt enkelt, med eldsläckningsväsendet, var för det mesta ganska bedröfligt beståldt.

Regeringens välmående förordningar till framskaffande af bättre tillstånd, blefvo vanligtvis överskamsamma, hvaritill finansiella svårigheter, obekantskap med bättre inrättningar, misstro mot allt nytt, lathet och liknöjdhet, samtidigt bidrogo.

Sammanfatta vi de fel, hvilka ännu i första hälften af 19:de århundradet häftade vid eldsläckningsväsendet, när detta då stod på sin högsta höjdpunkt, så felades det i allmänhet:

I af säkert och snabbt meddelande om stället där eld utbrutit,

II af fortaste ditkomst af eldsläckningsmanskaf,

III af goda och tillräckliga redskap,

IV af med redskapens handtering öfvade manskaf,

V af inbördes öfverensstämmande kommando,

VI af tillräckligt vattenförråd. *)

I midten af 19:de århundradet inträffade två händelser, med hvilka en ny æra begynner för det tyska eldsläckningsväsendet, allt en följd af såväl dess inre, som dess yttre utbredning: inrättandet af den borgerliga brandkåren i Durlach i Baden år 1846, och den första tyska, uteslutande åt ändamålet ägnade brandkåren i Berlin 1851. Dessa båda nybildade kårer, förenade i sig, ehuru båda utgående från helt mot hvarandra afvikande principer, om också icke i lika, dock båda i hög grad, de till eldens bekämpande nödvändiga egenkaperna, och genom den öfverraskande framgång, hvilken knöt sig till dess verksamhet, ledde de snart hela tyska eldsläckningsväsendet in i nya, välsignelsebringande banor.

Brandkåren i Durlach, har i lång tid, med orätt blifvit betecknad såsom den första tyska frivilliga eldsläckningskåren. Denna kår var dock ingalunda en frivillig utan bildades på grundval af allmän eldsläckningsplikt; lika litet som den var den förste i Tyskland organiserade brandkår — om den också stod som ett mönster för andra frivilliga brandkårer; men den kan betecknas såsom moder till de frivilliga brandkårerne i samma land.

Åran af att hafva grundat den första frivilliga, på militäriskt vis organiserade brandkår kan man väl knappast bestrida staden Meissen. Visserligen gjordes här och där tidigare försök med frivillig tjänst inom eldsläcknings- och räddningsväsendet; redan år 1745, skall Barmen hafva haft en frivillig brandkår; längre fram, bildades år 1802 i Dortmund ett frivilligt "Feuer—Rettungsgesellschaft" (eld- och räddningssällskap), som gjorde till sin uppgift, att från eldhärden bärja sina medlemmar jemte deras lösegendom, men denna

*) Scabell, des Feuerlöswesen Berlins, Berlin 1853.

Jonsered's Fabrikers Aktiebolag GÖTEBORG

rekommenderar sina tillverkningar
af sprutslangar af prima kvalitet.

kär synes äfven vid tillfälle, hafva utfört verklig eldsläckningstjänst. Militäriske disciplin och organisation hafva dock antagligen felats och om kärrens öfningar, talas endast helt litet.

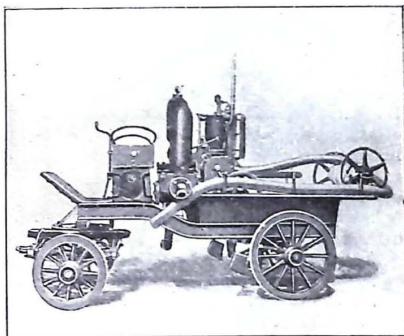
Kären förföll efter någon tid och upplöstes slutligen fullständigt, sedan den, åtminstone till namnet, existerade till år 1860 *). I Meissen, hvarest eldsläckningsinrättningen, hvilken vid flera olika eldstillfällen, visade sig bristfällig, togs saken nu omhand af borgmästaren Zschücke, hvilken tog till sin uppgift, att förbättra organisationen af eldsläckningsväsendet. Med glädje förnäm man, då ett antal borgare ställde sig på hans sida, att endast på frivillighetens väg, kunde något verkligt godt och varaktigt skapas. Utan långt uppskof, skreds till tankens utförande, och redan den 24 november 1840, anmälde sig ett antal unga män hos Råder, hvilka voro villiga att bilda ett frivilligt eldsläcknings- och räddningsällskap. Efter noggrann pröfning af statuterna och talrika med saken förbundna frågor, blef eldsläcknings- och räddningskären, genom af dess medlemmar, å rådhuset afgifna förbindelse, stiftad den 17 juli 1841, hvarvid reglemente (tjänsteanvisning) utdelades.

Kärens chef var säpsjudaremästare Keuttsch. Kären, eller "kompaniet", som det kallades, hade uniform och afhöll enligt sina statuter, regelbundna öfningar efter militäriske regler. Med ett medlemsantal af 132 män, bejånade denna kär fyra stora sprutor jemte ett antal stegar och om dess verksamhet, följde redan påföljande år, de amplaste loford från öfverheten och särdeles af Kgl. Brandförsäkringskommissionen. Tråkigt nog, synes kännedom om denna organisation, blifvit inskränkt till endast sjelfva Meissen, ty det är icke känt, att det goda föredömet, någonstädes fann efterbildning.

Såsom redan omtalats, grundades brandkären i Durlach redan år 1846, hvilken tilldragelse bidrog till att man kort efteråt, begynte bilda en liknande kär i Mythen. Öfverallt påstods att organisationen i Durlach, som den första frivilliga brandkår, blef väckt till lif genom sprutfabrikanten Carl Metz från Heidelberg, men denna kär var, såsom redan förut anmärkts, hvarken den första, icke heller en frivillig brandkår, och dess grundande skedde icke genom Metz, utan genom byggmästaren Christian Heugst, hvilken med anledning af en ny, förträfflig spruta från Carl Metz fabrik i Heidelberg, föranledde ett antal yngre, till eldsläckningstjänst förpligtade borgare, att sammansluta sig till en kär och under iakttagande af militäriske disciplin, dugtigt inöfva sig till eldsläckningstjänst.

Detta lyckades på bästa sätt under Heugsts ledning, hvilken äfven för öfningarne på hösten 1846 skref ett "exercitium". Öfningarne bestodo icke endast af handtering med sprutor, utan äfven i klätteröfningar, hvilka Heugst tillade en stor betydelse. I början på februari 1847 hade han kommit så långt, att han hos stadens råd, kunde föreslå afhållandet af ett allmänt eldsläckningsprof, för att få visa sin kär. Profvet kom också, men helt annorlunda än Heugst hade tänkt, och därmed voro plötsligt i vida kretsar, ögonen riktade på Durlacher brandkår.

Söndagen den 28 februari 1847 kl. 5 på aftonen, utbröt eld i Hofteatern i Karlsruhe, hvarigenom densamma på få timmar fullständigt förstördes och 62 människor förlorade sina lif. Vid denna brand, då äfven det storhertiga residensslottet allvarsamt hotades af elden, visade sig eldsläckningsanstalterna i Karlsruhe i hvarje hänseende oförlitliga, då däremot Durlacher brandkår, med sin förträffliga spruta, trots sin, nästan en hel timmas väg från brandstället belägna do-

Motorsprutan "MERIT"

== 5 hkr. ==

Lättskött och absolut tillförlitlig.
Driftkostnad c:a 25 öre pr timma.

Uppfordrar 600 lit. vatten per minut med en
25 met. vågrät, 20 met lodrät stråle.
C:a 4 minuter för igångsättning.

A.-B. Fredr. Wagner.

Motorafdelningen.

Göteborg.

Stockholm.

Malmö.

*) Efter "der Jubiläums-Festschrift der fr. Bürgerfeuerwehr zu Dortmund".

micil, skyndade dit till fots, och verkade förträffligt. Dess ordning, dess disciplina och färdighet, bildade en i ögonen fallande motsats till den eljest framträdande förvirringen och vanmakten, hvadan man förtäckade denna sprutas energiska verksamhet, att elden icke nådde orangeriet och stadskassan.

Alla tidningar voro uppfyllda med beröm öfver Durlachers brandkärs utomordentliga hållning och Markgreafen Wilhelm af Baden, skref några dagar senare, (11 mars) till Heugsts broder, Regerings- och Byggnadsråd i Cöthen:

"Er broder, samt hans Durlachermanskap, förvärfvade sig det största erkännande och af honom organiserade "Pompiercorps", kommer nu att efterbildas i alla städer."

Detta skedde äfven i stort omfång. Från åtskilliga håll, naturligtvis först från de Badiska städerna, däribland två gånger från fabrikanter Metz hemort, Heidelberg. kommo förfrågningar rörande Durlacher brandkärs organisation och "Exercitium". Öfverallt började man grunda brandkärer, utrustade efter Durlacher mönster. Först i själfva Karlsruhe, där redan få dagar efter teaterbranden, på ett möte af borgarne, ett dylikt beslut fattades, hvarvid man dock uttryckligt förklarade sig för en "frivillig brandkår".

Brandkärens baserande på frivillighet, var nästan öfverallt förherrskande vid dylika kärers organisation, men man kan utan vidare säga: att Durlacher brandkår, ehuru icke själf frivillig, var utgångspunkten för de frivilliga brandkärerna. Ännu år 1846, bildade sig i Leipzig en frivillig gymnastikbrandkår "(Turnerfeuerwehr)"; vidare uppstod frivilliga brandkärer i en hel del syd-tyska städer, såsom München, Augsburg, Nürnberg, Heilbronn, Ulm, Baden-Baden, Mannheim.

Till dessa brandkärens grundande, medverkade helt säkert Carl Metz många gånger på bästa sätt, helst han hade noga kännedom om brandkären i Durlach och om nybildade kärers uppsättande och utrustande, hvilka hade erhållit nya, goda sprutor från hans verkstäder. Därmed hade Metz lagt grunden till den omfattande verksamhet, hvilken, under tidernas lopp, utvecklade sig i organiseringen af de tyska brandkärerna.

Denna verksamhet, genom hvilken han, hos de flesta brandkärer, erhöi det väl förtjänade namnet: "Vater Metz" (fader Metz), bidrog till, att den meningen blef allmän, att han var upphovet till de första organiserade brandkärerna. Om äfven detta icke är fallet, så har han likväl, genom sina stora framstående förtjänster om det frivilliga eldsläckningsväsendet i Tyskland, förvärfvat sig fullaste rätt till tacksamhet, icke blott af brandkärskamrater, utan af hela det tyska folket.

Till år 1851 voro 29 frivilliga brandkärer trädde i verksamhet. Om äfven antalet af dessa icke synes stort, så har dävarande långsamma

politiska utveckling skulden dertill, att ofta de bästa krafterna blifvit afhållna från befattningen med fredliga angelägenheter i det bürgerliga samhället, under det att samtidigt den på 50-talet inträdande reaktionen afhöll hvarje borgerlig kraft och sjelfständighet från att deltaga, hvadan således de frivilliga och särdeles gymnastikeldsläckningskärerna (Turnerfeuerwehren), fingo åtnjuta ganska litet sympati. Många brandkärer måste åter upplösas och nybildningar blefvo på alla sätt förhindrade.

Under det att utbredningen af frivilliga brandkärer försenades, inträffade år 1851 en händelse, hvilken i likhet med bildandet af frivilliga brandkärer, blef afgörande för eldsläckningsväsendet: grundandet af "der ersten deutschen Berufsfeuerwehr in Berlin".

Eldsläckningsväsendet i Berlin skiljde sig i början på 40-talet i intet väsentligt afseende från tillståndet i de öfriga tyska städerna.^{*)} Man innehade 45 sprutor, deribland en ängspruta och flerfaldiga andra redskap samt dertill flera hundra betjeningsmanskap; men redskapen voro till stor del gammalmodiga, manskapet öfverdadt, vattenförrådet otillräckligt, alarmväsendet högst bristfälligt — kort sagt, det hela på intet sätt motsvarande behovet, och en reorganisation trängande behöflig.

Till inseeande af detta behof, synes den stora branden i Hamburg år 1842 hafva gifvit den första impulsen. Ätminstone blef år 1843 från polismyndighetens sida, hvilken ledning af släckningsåtgärder ålåg (genom polisbyggnadsinspektören och öfversprutkommissarien), hos Magistraten framställda en hel del förslag, hvilka hufvudsakligen afsågo förbättringar vid vattentillförsel och Brandväsendets förseende med en dugtig teknisk ledning.

Utgående från dessa förslag, utvecklade sig långvariga förhandlingar. Slutligen förklarade stadsfullmäktige sitt gillande af en omfattande reorganisation af eldsläckningsväsendet, allt under den förutsättning, att det helas förvaltning blef öfverlåten till staden.

Äfven öfver stadsfrågans hufvudpunkt, polispresidentens befoghet, att i gifna fall, efter eget skön, själf öfvertaga ledningen af släckningsanordningarne, träffades den 1 februari 1850 en öfverenskommelse.

Genom en afgörande konferens mellan befullmäktigade från polispresidium och magistraten, till rådsläende om den framlagda reorganisationsplanen, under ordförandeskap af Inrikesministern v. Westphalen, blef denna fråga så afgjord den 16 januari 1851:

*) Efterstående meddelande om Berlins brandkår, äro hemtade ur, med anledning af kärns 50-års jubileum, af Herr Brandmästare Teubner bearbetade "Geschichte der Berlin. Feuerwehr" (Berlin 1901 Verlag von Max Pasch).

”Att reorganisationen af eldsläckningsväsendet skulle, efter af polispresidium, på kommunalmyndigheternas önskan, så långt som möjligt modifierade plan, genomföras, och att det nya institutets administration icke till kommunen öfverlemmas, utan skulle definitivt hos Kongl. Polispresidio förblifva”.

Utförandet af reorganiseringen öfverläts åt den till chef för brandkåren utnämnde branddirektör Scabell (hans titulatur hade tills nu varit öfversprutkommissarie), och sattes genast af honom i kraftig verksamhet.

Sedan nödig lokal anskaffats, följde manskapets antagande i mars och april månader 1851. Deras utbildning i handhåvandet af de särskilda släckningsredskapen, i gymnastik o. s. v., skedde med sådan ifver, att brandkåren, när den, den 18 juni 1851, för första gången besiktigades af polispresidenten von Hinkeldey, genom, vid endast medelst en pipa afgifven signal, utförde öfningar med sprutor och stegar, som voro verkligt öfverraskande.

Personalen bestod af: 1 branddirektör, 1 brandinspektör, 4 brandmästare, 40 öfvereldsläckningsmän, 180 Eldsläckningsmän och 771 sprutmän. Öfvereldsläcknings- och eldsläckningsmanskapet bestodo af $\frac{1}{3}$ murare, $\frac{1}{3}$ timmermän och $\frac{1}{3}$ andra byggnadshantverkare.

Då den kommunala gaturengöringen förenades med eldsläckningsväsendet, blefvo endast 360 egentliga sprutmän bibehållna för tjänsten, de öfriga 411 sprutmännens tjänst förträttades af de arbetare, hvilka utförde gaturenhållningen.

Kåren blef militäristiskt disciplinerad och uniformerad. 18 brandstationer inrättades i staden och hvar och en af dessa stationer försågs med en stor fyrhjulig spruta samt hakstegar och räddningsäck, en vattentunna på hjul samt nödiga hästar samt till bejånande af dessa redskap: 1 öfverbrandsoldat jemte 4 brandsoldater. Öfrigt erforderligt manskap — 12 man för hvarje spruta — lågo i beredskap i depoterna på hufvudstationen, hvarifrån de, vid uppstådd eldsvåda, uttryckte direkt till brandstället. Hela, af 36 polisrevir bestående stadsområdet, var indeladt i 5 brandinspektioner, i hvarje af dem befann sig en depot — hvartill hörde två till tre vaktstationer och till följd däraf tilldelades ett lika antal sprutor. Dessutom innehöll hvarje depot — allt efter omständigheterna, 1 mekanisk stege, 1 redskapsvagn, 1 vattenvagn, 5 vattentunnor på hjul och 1 persontransportvagn; vidare befunno sig ständigt 1 öfverbrandsoldat, 2 brandsoldater och 2 sprutmän till vattenvagnens bejånande. Men under tiden från kl. 12 middagen till kl. 4 på morgonen, voro därstädes stationerade 25 brandsoldater jemte nödiga hästar i och för eventuell utryckning.

I stadens medelpunkt i 1:sta inspektion, Breitestrasse 15, var en hufvudstation inrättad, i

densamma voro 3 personvagnar och 1 vattenvagn med nödiga dragare, samt vidare beständigt 2 öfverbrandsoldater och 37 sprutmän, till bejånande af 3 sprutor; vidare 1 öfverordnad och 20 underordnade till upprymning å brandstället o. s. v. Dessutom befunno sig här i tjeat, från kl. 12 på middagen till kl. 4 på morgonen, äfven 55 sprutmän för bejånande af 10 med hjul försedda vattentunnor och 2 sprutor.

Under tiden från kl. 4 på morgonen till kl. 2 på middagen, hade flertalet af dessa sprutmän att besörja gaturengöringen, men de förblefvo dock ständigt i ”känning” med den depot eller vaktstation de tillhörde och kunde, om manskapet i hufvudstationen icke räckte till, sålunda genast blifva befordrade till brandstället. Depoterna och desslikes brandstationsafdelningarna, voro icke endast ömsesidigt förbundna med hvarandra, utan äfven med polislöjtnantens byrå och polispresidialbyggnaden, allt genom en underjordisk elektromagnetisk telegraf med teckenapparatsvisare. Detta signalsystem bestod af 6 olika från hvarandra oafhångiga kretsar af 6 till 9 stationer, hvilka blefvo hvar för sig oberörda, om fel uppstod någonstades på ledningen (ledningstråden till de olika afdelningarna).

Genom denna inrättning, undanröjdes nästan fullständigt stormklockornas, militärens och nattvaktarnas eldalar.

En utbruten eld blef, efter gata, husnummer och omfång (om liten, medelstor, eller stor eldsvåda), från närmaste telegrafstation meddelad till centralstationen, hvarifrån meddelande samtidigt gjordes till alla brandstationer, depoter o. s. v., och derifrån nödigt manskap och redskap kunde, inom 2 minuter utrycka i traf till brandstället. Därmed var en stor fördel uppnådd till skydd mot elden, och för densammas snabba bekämpande, innan eldselementet fått tid att växa ut till en öfverlägsen styrka och såsom förr, i de allra flesta fall, blifva segrare.

De vid inträffade eldsvådor gifna meddelanden om eldens omfång medförde, att icke flera krafter behöfvde sättas i rörelse till dess bekämpande, än som i de enstaka fallen var nödigt. Huru få eller många dessa krafter än voro, blefvo de dock i stånd att på sjelfva brandstället sammanverka såsom ett helt.

Manskapet, sammansatt af friska och vanda personer, hvilka genom exercis och undervisning förstodo alla med tjänsten förbundna delar, och sammanhållna af en sträng disciplin, medvetna om sina för ändamålet lämpliga egenskaper och uppfyllda af sjelfmedvetande, arbetade med stor uthållighet, allt efter sina erfarna på brandstället, med oinskränkt kommando rätt utrustade förare och visade sig, äfven under de svåraste förhållanden, vuxna på dem ställda anspråk. Genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSÄFFÄREN Stockholm
E. Bergström & Co.

Goldmedalj Stockholm 1897. Högsta pris Gelle 1901. Statsdiplom Berlin 1901.

Specialaffär för
Brandmateriel.

vattenvagnarne och de med hjul försedda vattentunnorna, hvilka fylldes vid deras respektive stationeringsorter, sörjdes för en regelmässig vattentillgång, hvarigenom redan vid första angreppet på elden, tillräckligt med vatten var till hands.

Allt detta verkade, att Berlins brandkår hade den ena framgången efter den andra, och efter hand, vande sig Berlins borgare vid ett icke förr händt lugn och säkerhet vis å vis eldsvådor.

Träffande betecknar skämttidningen "Kladderadtsch" år 1852 (nr 16) motsatsen mellan den gamla och nya brandkåren. På den första bilden ser man tvenne sprutmän från år 1847, makligt närma sig brandstället. — "Nå, gudilof, änligen äro vi framme", sade den förste. — "Men hvar är elden?" — frågade den andre. "Elden är förbi där midt emot, är brandstället", svarade den andre, pekande på en hop förbrändt bråte. "Men ser Ni", man lille, "det gör ingenting", "edra 15 daler får ni ändå", "ty Ni var med den första sprutan som kom."

Den andra bilden visar ett sofrum, hvars egare plötsligt väckes ur sin sömn af ett ljud, och frågar, halft upprätt sittande i sin säng: "Herre Gud, hvad står på?" "Sof Ni lugnt igen, Herr Stadsråd, det har intet att betyda!" svarade en brandsoldat från år 1852, som inkommen genom ett fönster hade släckt elden; "det brann blott i Eder säng — men nu är all fara förbi". Hvilket under, om Brandkåren således i ordets verkliga betydelse, blef populär, och att Berlinarne på goda grunder, med skäl, kunde beundra denna deras präktiga inrättning, ty ingenstädes hade — hvarken i Tyskland eller utlandet — eldsläckningsväsendet uppnått en fullkomligare organisation. Isynnerhet i utryckningens snabbhet, hvilken utgör en stor fördel för eldsläckningsarbetet, var Berlin öfverlägsen brandkårenna både i Paris och på andra platser, i det att utlandets kärer voro för transport af sina redskap, endast hänvisade till människokraft. Genom motsatsen kunde Berlins brandkår öfverglänsa de andra, och blef äfven utan motsägelse, ansedd som den bästa eldsläckningskår, icke blott i Tyskland, utan i hela världen.

Icke litet bidrog det till förökande af Berlins glädje, att brandkåren, till följd af stadens storlek och den mer och mer sig utvecklande fabriks-

verksamheten, att det i förhållande obetydliga antalet af eldsläckningsmanskap, nästan oafbrutet förblef i verksamhet. Naturligtvis blef detta förhållande den bästa skola för hvarje mans duglighet och till den rikaste erfarenhetskälla för befälet.

Utgående från dessa erfarenheter, se vi huru det efter hand utvecklade sig till ett bestämt system af eldens bekämpande, en taktik, icke på sätt och vis utgående enbart af den kommanderandes egen känsla eller omdöme, utan ett i alla afseenden klart erkänt faktum, hvilket följdes såsom ett oföränderligt rättesnöre. Efter mönster af Berlins brandkår inrättades i Tysklands, särskild nordtysklands större städer, ett antal af enbart för eldsläckning äsyftade brandkärer, hvilka allas omförmälände skulle tåga för lång tid.

Då befälet mestadels uttogs ur Berlins brandkår, hvilken med största rätt, både då och nu, anses som en högskola i eldsläckningskonst, är det lätt förklarligt, att vid bildandet af dessa nya kärer, hvarje detalj från Berlin på det noggrannaste kopierades, och så skedde äfven i sådana punkter som möjligen kunde behöfva någon förändring eller förbättring.

Dock hafva i de flesta af beträffande städer, eldsläckningsväsendet utvecklats sig i många afseenden afvikande från denna högskola (Mutteranstalt). Vid de flesta nyinrättningarna inom brandväsendet fäster man särdeles ögonmärke på brandanmälningen, hvilken ännu betecknas med namnet "Brandtelegraf".

(Forts.)

Endast kr. 3:50

kostar en äkta svart, handgjord **PERSIAN-KRIMMERMÖSSA**. Säljes mot postförskott fraktfritt, då minst 6 st. tages på en gång. Uppgiv storlek och tillskriv

**Gunnar Thorells Mösstillverkning
SUNDSVALL.**

OBS.! Återförsäljare antagas.

Trelleborgs Gummifabriks Aktiebolag

tillverka sug- och spolslangar samt tekniska Gummivaror af alla slag.

Afdelningskontor och nederlag; **SKEPPSBRON 4, GÖTEBORG.**